

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2005. december 15.)

a pénzeszközök átutalását kísérő megbízási információkról szóló EK-rendelet iránti javaslatról

(CON/2005/56)

(2005/C 336/07)

2005. október 14-én az Európai Központi Bank („EKB”) az Európai Unió Tanácsától azt a felkérést kapta, hogy alkosson véleményt a pénzeszközök átutalását kísérő megbízási információkról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatról (COM(2005) 343 végleges) (a továbbiakban: rendelettervezet) ⁽¹⁾.

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre elsősorban az Európai Közösséget létrehozó szerződés 105. cikke (4) bekezdésének első francia bekezdésén és 105. cikke (2) bekezdésének negyedik francia bekezdésén alapul, mivel a rendelettervezet a Központi Bankok Európai Rendszerének („KBER”) alapvető feladatával, a fizetési rendszerek zavartalan működésének előmozdításával kapcsolatos ⁽²⁾. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzata 17.5. cikkének első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. A közvetítő fizetési szolgáltató kötelezettségei

- 1.1. A „közvetítő fizetési szolgáltató” (a továbbiakban: közvetítő FSZ) a rendelettervezet 3. cikkének 6. bekezdésében szereplő fogalom meghatározása szerint olyan fizetési szolgáltató (a továbbiakban: FSZ), „aki sem a megbízó, sem a kedvezményezett fizetési szolgáltatója, de részt vesz a pénzeszközök átutalásának végrehajtásában”. Mivel a fizetési, elszámolási és teljesítési rendszerek üzemeltetői és az üzenetküldő szolgáltatók egyaránt részt vesznek a pénzeszközök átutalásának végrehajtásában, úgy tűnik, hogy kiterjed rájuk a rendelettervezet hatálya.
- 1.2. Az ilyen üzemeltetők és szolgáltatók ugyanakkor nem állnak közvetlen ügyféli-szolgáltatói kapcsolatban a megbízóval vagy a kedvezményezettel, és ezért nem áll rendelkezésükre a rendelettervezet által előírt valamennyi információ. Ezért kötelezettségeket csak az ügyféllel közvetlen kapcsolatban álló hitelintézetekre, illetve az olyan pénzügyi jogalanyokra kellene meghatározni, amelyek a pénzeszközök átutalásának végrehajtásakor a fizetési láncolat részei, mivel ezek rendelkeznének a szükséges információkkal ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Ez a vélemény a rendelettervezet azon változata alapján készült, amellyel kapcsolatban az EKB-val hivatalos konzultációt folytattak, azaz a 2005. július 26-i változat alapján. Az EKB ugyanakkor tudomással bír arról, hogy az Egyesült Királyság elnöksége alatt a rendelettervezet tanácsi munkacsoporti szinten további átdolgozáson ment keresztül.

⁽²⁾ Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre továbbá a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányának 22. cikkén alapul, amely az EKB és a nemzeti központi bankok többek között azon feladatról rendelkezik, hogy biztosítsák a Közösségen belüli és más államokkal fenntartott elszámolási és fizetési rendszerek hatékony és megbízható működését.

⁽³⁾ Itt az EKB a rendelettervezet II. és III. fejezeteiben előírt információkra utal. Hasonló megjegyzés található az Európai Unió Tanácsának kérésére a pénzügyi rendszerek pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv iránti javaslatról szóló, 2005. február 4-i CON/2005/4 EKB-velemény (HL C 40., 2005.2.17., 9. o.) 12. bekezdésében. A véleményben az EKB rámutatott arra a tényre, hogy a fizetési rendszerek működtetői csupán bizonyos információk egyszerű meglétét képesek ellenőrizni; nem tudják ellenőrizni az ilyen információk minőségét, teljességét, pontosságát vagy értelmetlenségét. Az EKB azt ajánlotta, hogy a fizetési rendszerek működtetőit mentesítsék a kedvezményezett azonosításának követelménye alól, az annak biztosítására vonatkozó kötelezettségük sérelme nélkül, hogy az ilyen rendszerekbe került fizetési megbízásokat hatékonyan nyomon lehessen követni a rendszer résztvevőinek megfelelő azonosításával.

- 1.3. A fentiekre tekintettel az EKB nyomatékosan ajánlja a rendelettervezet egy magyarázó preambulumbeközdéssel és egy olyan kifejezett mentesítéssel való kiegészítését, amely alapján a fizetési, elszámolási és teljesítési rendszerek üzemeltetői és az üzenetküldő szolgáltatók mentesülnének a rendelettervezet hatálya alól. Ez a mentesítés nem járna az ilyen rendszerek üzemeltetőinek annak biztosítására vonatkozó kötelezettségének sérelmével, hogy az ilyen rendszerekbe került fizetési megbízásokat hatékonyan nyomon lehessen követni a rendszer résztvevőinek megfelelő azonosításával. Ezzel kapcsolatban az EKB rámutat arra, hogy a harmadik pénzmosási irányelv tartalmaz egy olyan preambulumbeközdést, amely alapján nem tartoznak az irányelv hatálya alá azon természetes vagy jogi személyek, akik vagy amelyek a hitelintézetek vagy pénzügyi szolgáltatók számára a pénzeszközök továbbításával kapcsolatos üzenetküldő vagy egyéb háttérrendszert, illetve elszámolási vagy fizetési rendszert működtetnek ⁽¹⁾.
- 1.4. A rendelettervezet 13. cikkének (2) bekezdése továbbá a közvetítő FSZ azon esetekben felmerülő kötelezettségeiről szól, amikor nem kap teljes körű megbízói információt. A Pénzügyi Akció Munkacsoport („PAM”) VII., elektronikus átutalásokról szóló különleges ajánlásával kapcsolatos felülvizsgált értelmező megjegyzése ⁽²⁾ (a továbbiakban: értelmező megjegyzés) 12. és 13. bekezdései nem tartalmaznak hasonló adatszolgáltatási követelményt. Az EKB ezzel kapcsolatban ellenzi az arra vonatkozó javaslatot, hogy a közvetítő FSZ legyen köteles tájékoztatni a kedvezményezett FSZ-ját arról, hogy az információ nem teljes. Helyénvalóbb lenne, ha e kötelezettség inkább a közvetlenül érintett feleket (vagyis a megbízó, illetve a kedvezményezett FSZ-ját) terhelné, mivel azok minden esetben a szükséges információk birtokában lennének a rendelettervezet II. és III. fejezeteinek rendelkezései szerint. A közvetítő FSZ kötelezettségeinek kizárólag a rendelettervezet 12. cikkében és a 13. cikk (1) bekezdésében szereplő feladatoknak kellene lennie: a pénzáutalásokat kísérő, összes megbízói információ megmaradásának biztosítása, valamint ezen információk öt évig való megőrzése. Ezért a 13. cikk (2) bekezdését el kellene hagyni.

2. Fogalommeghatározások

- 2.1. Általános észrevételként kívánatos lenne a lehető legnagyobb mértékű konzisztencia biztosítása a belső piacon nyújtott fizetési szolgáltatásokról szóló irányelv ⁽³⁾ 4. cikkében, illetve a rendelettervezetben szereplő fogalommeghatározások között, különösen a rendelettervezet 3. cikkének 8. pontjában szereplő „fizetési szolgáltatás használója” fogalom meghatározás tekintetében.
- 2.2. A PAM VII., elektronikus átutalásokról szóló különleges ajánlása (a továbbiakban: SR VII) kifejezetten kiterjed a pénzügyi intézményekre, beleértve a pénzutralványozókat. A rendelettervezet nem tartalmaz kifejezett hivatkozást a pénzutralványozókra. Nagyon valószínű, hogy 3. cikk 5. pontjában található „fizetési szolgáltató” fogalom meghatározás kiterjed a pénzutralványozókra, mégis be lehetne vezetni ide egy, a pénzutralványozókra való hivatkozást annak biztosítása érdekében, hogy rendelettervezet kifejezetten konzisztens legyen az SR VII-tel.
- 2.3. A fogalom meghatározásokat továbbá ki kellene egészíteni az „egyedi azonosító” fogalom meghatározásával, amely a megbízó azonosítására előírt adatok különböző lehetséges kombinációit tükrözné.

3. Kereskedelmi ügyletek

- 3.1. Az EKB megállapítja, hogy a rendelettervezet (6) preambulumbeközdése arról szól, hogy bizonyos feltetelek – többek között „kereskedelmi ügyletből” származó pénzeszközök átutalása esetén – az átutalás mentesül a rendelet hatálya alól. A rendelettervezet nem tartalmazza a „kereskedelmi ügyletek” fogalom meghatározását, de a 2. cikk (2) bekezdése alapján a rendelettervezetet „nem kell alkalmazni a pénzeszközök hitelkártyával, betéti kártyával vagy hasonló fizetőeszközzel végzett kereskedelmi ügyletből származó átutalására”.

⁽¹⁾ A pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK irányelv (HL L 309., 2005.11.25., 15. o.) (34) preambulumbeközdése.

⁽²⁾ Elérhető a PAM honlapján: www.fatf-gafi.org.

⁽³⁾ A belső piacon nyújtott fizetési szolgáltatásokról, és a 97/7/EK, a 2000/12/EK és a 2002/65/EK irányelvek módosításáról szóló, európai parlamenti és tanácsi irányelv iránti javaslat, 2005. december 1., COM(2005) 603 végleges; elérhető a Bizottság honlapján: www.europa.eu.int.

- 3.2. Az értelmező megjegyzés 10.a. bekezdése nem használja kifejezetten a „kereskedelmi” kifejezést. Arról rendelkezik inkább, hogy az SR VII nem terjed ki a hitelkártyával vagy betéti kártyával végzett ügyletekből származó átutalásokra, ameddig az ügyletből származó valamennyi átutalást kíséri a hitelkártya vagy betéti kártya száma. A 10.a. bekezdés ugyanakkor azt is kimondja, hogy amikor a pénzáttalás végrehajtására fizetési rendszerként hitelkártyákat vagy betéti kártyákat alkalmaznak, azokra kiterjed az SR VII, és az üzenetnek tartalmaznia kell a szükséges információt. Ez azt sugallja, hogy az SR VII különbséget tesz azon két eset között, amikor a kártyákat nyújtott termékek és szolgáltatások kifizetésére használják (amire az SR VII hatálya nem terjed ki), illetve amikor a kártyákat banki átutalások indítására használják (amire az SR VII hatálya kiterjed). Az EKB az javasolja, hogy a rendelettervezet (6) preambulumbekendését és 2. cikke (2) bekezdésének első albekezdését szerkesszék újra az értelmező megjegyzéssel való nagyobb mértékű konzisztencia megteremtése érdekében ⁽¹⁾.
- 3.3. Általánosságban úgy tűnik, hogy a rendelettervezet 2. cikkének (2) bekezdése arra a feltevésre épül, hogy a megbízó és/vagy a kedvezményezett FSZ-ja mindig képes annak megállapítására, hogy a hitelkártyát vagy betéti kártyát nyújtott termékek és szolgáltatások kifizetésére vagy banki átutalás indítására használtak-e. Ez a feltevés azonban nem minden esetben helytálló, mivel ilyen ügyletekre a fizetési eszközök valamennyi típusa alkalmazható. Amikor a fizetés hitelkártyával vagy betéti kártyával történik, kizárólag a hitelkártya vagy betéti kártya rendszer tulajdonosa/üzemeltetője kap olyan információkat, amelyekből az meg tudja állapítani az ügylet célját. A megbízó és a kedvezményezett FSZ-i csak azon információkat kapják meg, amelyek az ügyletnek ügyfélszámláikon való teljesítéséhez szükségesek, azaz nem kapnak információt az ügylet céljával kapcsolatban. Egy olyan rendszer bevezetése, amely kötelezővé tenné a FSZ-k számára az ilyen átutalások céljának ellenőrzését, ezért nem lenne összeegyeztethető a fizetési rendszerek zavartalan működésével. Míg tehát az EKB elfogadja, hogy szükséges az olyan ügyletek mentesítése a teljes körű megbízói információk szolgáltatásának követelménye alól, ahol a hitelkártyát vagy a betéti kártyát a nyújtott termékek és szolgáltatások kifizetésére használják, a javaslat a gyakorlatban kivihetetlen, mivel nem áll a rendelettervezet hatálya alá tartozó jogalanyok rendelkezésére olyan eszköz, amely minden körülmények között lehetővé tenné számukra a fizetés céljának azonosítását. Ugyanakkor a 2. cikk (2) bekezdése mögötti szándék az lehet, hogy a megbízó hitelkártyaügyletéhez kapcsolódó költség számla (a megbízó FSZ-ján keresztül) teljesítése nem olyan banki átutalás része, amelyet a hitelkártyával indítottak, hanem egy teljesen különálló banki átutalás a megbízó részéről a hitelkártya-társaság felé. Ebben az esetben az EKB egyetért a 2. cikk (2) bekezdésének tartalmával, de a jobbiztonság érdekében azt javasolja, hogy ezt a szándékot tegyék világosabbá a rendelettervezetben.

4. Kötegelt fájlban történő átutalás

A rendelettervezet 7. cikkének (2) bekezdése rendelkezik a kötegelt fájlban történő átutalásról a Közösségen kívüli kedvezményezettek számára. Az ilyen átutalások esetén egy megbízó különböző kedvezményezetteknek való átutalásait kötegelik, és azokat általában a folyamatban részt vevő első FSZ vagy a fizetési rendszer üzemeltetője „bontja ki”, majd a kedvezményezett FSZ-ja szerint szétválogatják azokat. Ezért sem a kedvezményezett, sem annak FSZ-ja nem lesz képes annak felismerésére, hogy a kapott pénzeszközök eredetileg kötegelt fájlban kerültek átutalásra. Amennyiben a kedvezményezett egy olyan államban található, amely a PAM tagja, a kérdéses államnak is alkalmaznia kell az SR VII-et. Következtetésképpen a kedvezményezett FSZ-jának kapcsolatba kellene lépnie a megbízó Közösségen belüli FSZ-jával vagy az első közvetítő FSZ-val a vonatkozó információk beszerzése érdekében. Az EKB megjegyzi, hogy ezért a kötegelt fájlban történő átutalás határon átnyúló alkalmazása nagyszámú kérést fog eredményezni a megbízotti információk iránti.

5. A Közösségen kívüli területekkel vagy országokkal kötött megállapodások

A rendelettervezet 18. cikke alapján az Európai Bizottság engedélyezheti a tagállamok és a Közösségen kívüli országok vagy területek közötti olyan megállapodásokat, amelyek eltéréseket tartalmaznak a rendelettervezettől. Az ilyen engedély számos feltétel fennállása esetén adható meg. Tekintettel a pénzügyi piacok konszolidációjára az EU-ban és az egységes eurofizetési térség fejlődésére, az első és a harmadik feltétel

⁽¹⁾ Az EKB ugyanakkor rámutat az értelmező megjegyzés kissé megtévesztő szóhasználatára: a kártyák használatára „fizetési rendszerként” utal, amikor arról rendelkezik, hogy a banki átutalások indítására használt kártyás fizetésekre kiterjed az SR VII.

(azaz, hogy az érintett ország vagy terület monetáris uniót alkot az érintett tagállammal vagy az érintett tagállam valutaterületéhez tartozik, illetve hogy az érintett ország vagy terület a joghatósága alá tartozó FSZ-ktől ugyanazon szabályok alkalmazását követeli meg, mint a rendelettervezetben megállapítottak) elégségesnek tűnnek az engedélyezéshez kapcsolódó követelmény céljainak elérésére. Ezért a második feltételt (azaz, hogy az érintett ország vagy terület tagja az adott tagállam fizetési és elszámolási rendszerének) el lehetne hagyni.

6. Szerkesztési javaslatok

A melléklet tartalmazza azokat a szerkesztési javaslatokat, ahol a vélemény szerint a rendelettervezetet módosításra szorul.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2005. december 15-én.

az EKB elnöke
Jean-Claude TRICHET

MELLÉKLET

SZERKESZTÉSI JAVASLATOK

A BIZOTTSÁG ÁLTAL JAVASOLT SZÖVEG ⁽¹⁾AZ EKB ÁLTAL JAVASOLT MÓDOSÍTÁSOK ⁽²⁾

1. módosítás

(6) preambulumbekzdés

[Javaslat egy új (6) preambulumbekzdés beillesztésére és a további preambulumbekzdések megfelelő újraszámozására.]

Az e rendeletben meghatározott kötelezettségeket a fizetési láncolatban szereplő, az átutalások végrehajtását biztosító azon jogalanyoknak kell teljesítenie, amelyek ügyfél-szolgáltatói kapcsolatban állnak a megbízóval és a kedvezményezettel. Mivel sem a fizetési, elszámolási és teljesítési rendszerek üzemeltetői, sem pedig az üzenetküldő szolgáltatók nem állnak ilyen kapcsolattal, rájuk nem terjed ki e rendelet hatálya.

Indokolás – Lásd a vélemény 1.1-1.3. bekezdéseit

2. módosítás

(6) preambulumbekzdés

(6) A pénzeszközök azon átutalásainál, amelyek kereskedelmi ügyletből származnak vagy amelyeknél a megbízó és a kedvezményezett a saját nevében eljáró fizetési szolgáltató, kisebb a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának kockázata, ezért ezek az átutalások mentesülnek e rendelet hatálya alól, azzal a feltétellel, hogy az átutalások mindig visszavezethetők legyenek a megbízóig.

(6) **A pénzeszközök azon átutalásai, amelyek esetében kisebb a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának kockázata mentesülnek e rendelet hatálya alól. Ezek a mentességek a hitelkártyákat vagy betéti kártyákat, az ATM-es pénzfelvételeket, a közvetlen számlaterheléseket, az elektronikusan feldogozott csekket, az adó, pénzbírság vagy egyéb illetékek befizetését, valamint azon ügyleteket érintik, amelyeknél a megbízó és a kedvezményezett a saját nevében eljáró fizetési szolgáltató.**

Emellett a nemzeti fizetési rendszerek sajátosságainak megjelenítése érdekében a tagállamok úgy dönthetnek, hogy mentesítik az olyan elektronikus „giro” fizetéseket is, amelyek minden esetben lehetővé teszik az átutalások visszavezetését a megbízóhoz. Amennyiben a tagállamok a 2005/60/EK rendeletben kérték az elektronikus pénzre vonatkozó eltérést, ez az eltérés e rendelet keretében is alkalmazandó azzal a feltétellel, hogy az átutalt összeg nem haladja meg az 1 000 eurót.

Indokolás – Lásd a vélemény 3.1-3.3. bekezdéseit

3. módosítás

2. cikk (2) bekezdés, első albekezdés

2. Ezt a rendeletet nem kell alkalmazni a pénzeszközök hitelkártyával, betéti kártyával vagy hasonló fizetőeszközzel végzett kereskedelmi ügyletből származó átutalására, feltéve, hogy a kereskedelmi ügyletből származó átutalásokat az ügylet megbízóig történő nyomon követését lehetővé tevő egyedi azonosító kíséri.

2. Azon esetek kivételével, amikor a hitelkártyát vagy betéti kártyát banki átutalás indítására használják, e rendeletet nem kell alkalmazni a pénzeszközök hitelkártyával, betéti kártyával vagy hasonló fizetőeszközzel végzett ügyletből származó átutalására, feltéve, hogy az ügyletből származó átutalásokat az ügylet megbízóig történő nyomon követését lehetővé tevő egyedi azonosító kíséri.

Indokolás – Lásd a vélemény 3.1-3.3. bekezdéseit

⁽¹⁾ A dőlt betűvel szedett szövegrészek azok, amelyek elhagyását az EKB javasolja.

⁽²⁾ A vastag betűvel szedett szövegrészek azok, amelyek beillesztését az EKB javasolja.

4. módosítás

2. cikk (2) bekezdés, második albekezdés

[Javaslat egy új második albekezdés beillesztésére a 2. cikk (2) bekezdésébe, illetve a 2. cikk (2) bekezdése jelenlegi második albekezdésének átszámozására úgy, hogy az a harmadik albekezdés legyen.]

Ezt a rendeletet nem alkalmazzák a fizetési, elszámolási és teljesítési rendszerek üzemeltetői és üzenetküldő szolgáltatók esetében.

Indokolás – Lásd a vélemény 1.1-1.3. bekezdéseit

5. módosítás

3. cikk (5) bekezdés

5. „fizetési szolgáltató”: az a természetes vagy jogi személy, aki üzleti vállalkozása részeként fizetési szolgáltatásokat nyújt a fizetési szolgáltatások használóinak;

5. „fizetési szolgáltató”: az a természetes vagy jogi személy **(beleértve a pénzügyintézményeket)**, aki üzleti vállalkozása részeként fizetési szolgáltatásokat nyújt a fizetési szolgáltatások használóinak;

Indokolás – Lásd a vélemény 2.2. bekezdését

6. módosítás

3. cikk (8) bekezdés

8. „fizetési szolgáltatás használója”: az a természetes vagy jogi személy, aki megbízóként vagy kedvezményezettként fizetési szolgáltatást használ;

8. „fizetési szolgáltatás használója”: az a természetes vagy jogi személy, aki megbízóként vagy kedvezményezettként **vagy mindkettőként** fizetési szolgáltatást használ;

Indokolás – Lásd a vélemény 2.1. bekezdését

7. módosítás

3. cikk (10) bekezdése

[A rendelettervezet jelenleg nem tartalmazza a 3. cikk 10. pontját – a javaslat egy további fogalom meghatározás bevezetésére irányul]

10. **„egyedi azonosító” a fizetési szolgáltató által — az átutalás lebonyolítására használt fizetési és elszámolási rendszer vagy üzenőrendszer protokolljának megfelelően — meghatározott betűk, számok vagy jelek kombinációja.**

Indokolás – Lásd a vélemény 2.3. bekezdését

8. módosítás

13. cikk (2) bekezdés

2. Amennyiben az (1) bekezdésben említett esetben a közvetítő fizetési szolgáltató nem kapott teljes körű információt a megbízóról, a pénzügyintézmény tájékoztatja arról a kedvezményezett fizetési szolgáltatóját.

[El kell hagyni.]

Indokolás – Lásd a vélemény 1.4. bekezdését

9. módosítás

18. cikk (1) bekezdés, második albekezdés, b) pont

b) az érintett tagállam fizetési és elszámolási rendszerének tagja; b) [El kell hagyni.]

Indokolás – Lásd a vélemény 5. bekezdését